

Kopi til orientering

Fredningsnævnet for Vestsjællands
ants nordlige fredningskreds.
adr. Donnerkontoret, Sofiovej 4
tlf.nr. (03) 434211

4300 Holbæk, d. 31 JAN. 1974

Fr.j.nr. 278 C/1972.

Med skrivelse af 30/6 1972 har kommunen til nævnets godkendelse fremsendt et skitseprojekt til en parkeringsplads til 62 enheder på "Næbbet" under "Næsgården", Ordrup pr. Fårevejle, tilhørende gdr. Hans Clausen, snst. Ejendommens matrikel betegnelse er matr.nr. 4 ah og 8 bg Kårup/Ordrup byer, Fårevejle sogn.

Af projektet fremgår, at det planlagte parkeringsareal, hvoraf en del vil blive beliggende mellem kysten og den i naturfredningslovens § 46, stk. 1 fastlagte strandbeskyttelseslinie, tænkes befæstet med græs eventuelt med græsarneringssten og de enkelte P-pladser afmærket med rafter i 2 m's længde fra parkeringsbegrænsningen i 0,5 m's højde.

På ejendommen er d. 7/4 1943 tinglyst en af de daværende ejere efter forhandling med fredningsmyndighederne udstedt fredningsdeklaration, omfattende blandt andet "Næbbet", der på et deklARATIONEN vedhæftet kortbilag er benævnt område A. Heron er i deklARATIONENS punkt 1 bestemt:

"Den yderste del af næsset, det såkaldte "Næbbet", på kortet betegnet med A og i marken afgrænset af et hegn, fredes, således at det skal henligge i sin nuværende tilstand. Der må navnlig ikke opføres boder, telte og lignende eller foretages beplantning.

Almenheden har ret til ophold og badning, men dette må ikke benyttes til camping.

Almenheden har adgang - dog ikke med automobil eller motorcykel - ad den til arealet førende vej, dog at konsortiet

har ret til at onlægge denne efter forhandling med naturfredningsnævnet.

Så længe der drives landbrug på "Næsgården" må arealet benyttes til græsning af får."

Om hele det ved deklarationen fredede område hedder det:

"Som hegn må kun benyttes naturhegn eller hegnspæle med 1 glat tråd.

Eventuel indhegning af de til almenhedens afbenyttelse udlagte stier må kun foretages efter aftale med nævnet.

Iøvrigt må der på arealerne ikke anbringes noget, som efter naturfredningsnævnets skøn kan virke skæmmende eller drives virksomhed, som ved støj eller ilde lugt kan genere de omboende."

Påtaleretten efter de nævnte bestemmelser tilkommer fredningsnævnet.

Etablering af den omhandlede parkeringsplads nødvendiggør herefter ændring af fredningsdeklarationen, hvilket kræver nævnets medvirken, jfr. naturfredningslovens § 34, samt for så vidt angår den del af pladsen, der tænkes etableret på arealet mellem kysten og strandbeskyttelseslinien nævnets tilladelse efter naturfredningslovens § 46, stk. 6.

Af kommunens skrivelse fremgår det, at kommunalbestyrelsen d. 1/5 1972 har vedtaget at optage den private fællesvej som kommunevej fra kommunevej 100 til Næbbet, såfremt fredningsmyndighedernes samtykke til anlæg af parkeringspladsen opnås.

Ved sagens indbringelse for nævnet har foreligget følgende udtalelse til kommunen fra fredningsplanudvalget:

"Udvalget finder, at der nok kan anføres betænkkeligheder ved at anvende en del af Næbbet til parkering, men finder på den anden side, at interessen i at få åbnet adgangen til dette sted og til den i forbindelse hermed beliggende meget fine strand for offentligheden må tale for, at tilladelsen gives."

I en af nævnet over sagen indhentet udtalelse af 26/10 1972 har naturfredningsrådet udtalt, at det:

"finder blandt andet på grundlag af besigtigelsen, at øget publikumsbesøg på næsset ikke direkte vil betyde en fare for stedets naturhistoriske særpræg, men det kan på længere sigt medføre, at overdrevskarakteren vil gå tabt, og arealerne bliver erobret af høj vegetation, dersom græsningen ophører. Rådet er af den opfattelse, at dette vil være beklageligt ud fra både botaniske og landskabelige kriterier. Hvis forholdene tillader det, kunne rådet derfor tænke sig den mulighed, at området blev delt ved et træhegn, så der var både bade- og græsningsmuligheder på begge sider af heget. Der kunne så skiftevis være badning og græsning på hver sin side af heget, og tyrene (helst får) ville ikke blive forstyrret af publikum, hvilket de nå formodes at ville, dersom der fandtes mange mennesker over hele Næbbet på en gang. Hvis ikke afgræsningen kan sikres ved en sådan deling eller på anden måde med samme resultat, nå det foretrakkes, at besøget som hidtil begrænses ved at publikum nå gå et stykke vej fra parkeringsstedet."

Danmarks Naturfredningsforening har i en skrivelse af 1/11 1972 til nævnet udtalt:

"at foreningen ikke mener at kunne anbefale placeringen af en parkeringsplads på Næbbet. Man finder, at det vil være aldeles ødelæggende for stedets naturværdier.

Den påtænkte parkeringsplads på Næsgårdens arealer, og som er beliggende mindre end 100 m. fra den bedste badestrand på Næsset, nå i tilstrækkeligt omfang kunne opfylde offentlighedens behov for adgang til Næsset.

Fra denne badestrand og til Næbbet vil der være mindre end 800 m., og Næbbet vil på denne måde indgå som et natur-

ligt udflugtsnål for de besøgende.

Skulle kommunen fastholde, at man ønsker en parkeringsplads nærmere Næbbet, må denne efter foreningens opfattelse etableres indenfor det område, der i dag er udbygget med sommerhuse, og der må i det hele foretages en sådan sløring, at parkeringspladsen ikke virker ødelæggende på stedets landskabelige kvalitet."

Efter at være gjort opmærksom på at den påtænkte parkeringsplads ville kræve nævnets tilladelse efter naturfredningslovens § 46 har foreningen d. 12/12 1972 supplerende udtalt:

"at foreningen fortsat må være af den opfattelse, at en parkeringsplads lagt inden for dette snævre område vil være aldeles ødelæggende for den fredning, der i sin tid er pålagt området. At den projekterede parkeringsplads delvis er beliggende i kystfredningszonen understreger yderligere det uheldige i dispositionen."

Endvidere har Naturfredningrådet d. 21/12 1972 tilføjet sin udtalelse:

"For at rådet hidtil har villet anbefale etablering af parkeringspladser søværts strandbeskyttelseslinien, har man krævet følgende forudsætninger opfyldt:

- at pladsen alene skal betjene et strandpublikum,
- at hensigtsmæssig placering af pladsen landværts strandbeskyttelseslinien ikke er mulig,
- at afgørende interesser iøvrigt ikke taler imod en søværts placering, disse interesser kan bl.a. være af naturvidenskabelig eller landskabelig art.

Det må være en samlet afvejning af de nævnte kriterier der bliver afgørende for, om de i par. 46, stk. 6 nævnte særlige dispensationsbegrundende omstændigheder er til stede.

I det foreliggende tilfælde er rådet ikke bekendt med, at en søværts placering umiddelbart skulle være i strid med videnskabelige interesser, og man vil derfor være indstillet på at henholde sig til fredningsplanudvalgets vurdering.

Rådet benytter lejligheden til at understrege, at den med skrivelse af 26. oktober ud fra naturbevarelses-synspunkter givne accept af en øget åbning af Næbbet for besøgende er betinget af, at området stadig afgrænses.

Rådet kan således kun anbefale dispensation til etablering af den i sagen omhandlede parkeringsplads, dersom der alligevel kan gennemføres en ordning for pleje af området, så dets nuværende karakter opretholdes."

Nævnet har d. 9/2 1973 afholdt møde i sagen på Dragsholm Rådhus med deltagelse af repræsentanter for Dragsholm kommune, fredningsplanudvalget, Vestsjællands antskommune, Danmarks Naturfredningsforening, rigsantikvaren og Naturfredningsrådet. Endvidere deltog ejeren af "Næsården" grd. Hans Clausen og repræsentanter for rundvejerforeningen for Kårup Skov og Ordrup Næs, der ejer en strækning af den omhandlede private fællesvej til "Næbbet".

Under mødet oplyste repræsentanterne for kommunen, at planen om etablering af en parkeringsplads og optagelsen af vejen som kommunal vej er særligt begrundet i hensynet til handicappede og gangbesværede medborgere, der ikke har mulighed for til fods at tilbagelægge den nuværende lange afstand til Næbbet fra den nærmeste eksisterende offentlige vej, en afstand der frem og tilbage er ca. 9 km. Det oplystes endvidere, at den foreslåede placering er valgt, fordi den på "Næbbet" eksisterende "Store sø" vil danne en naturlig begrænsning af parkeringspladsen mod vest. Denne grænse iøvrigt afgrænses mod træer.

Formanden for fredningsplanudvalget oplyste, at Statens Natur-

frednings- og landskabskonsulent havde støttet det ansøgte, og at udvalget havde vedtaget at anbefale det ansøgte om end med betænkelse, af trafikale grunde, men havde fundet, at dette spørgsmål måtte løses af vejmyndighederne.

Grd. Hans Clausen og repræsentanterne for "Grundejerforeningen for Kårup Skov og Ordrup Næs" protesterede mod det ansøgte. Hertil sluttede sig repræsentanten for grundejerforeningen "Næsgården", hvilket blev besluttet i mødet.

Sidelebensle med nærværende sag behandler nævnet en af fredningsplanudvalget rejst fredningssag vedrørende arealer under "Næsgården" med henblik på blandt andet at tilvejebringe arealer til etablering af en offentlig parkeringsplads ved roden af Ordrup Næs omkring for tidsmindet "Loenhøj".

I denne anledning har repræsentanterne for Dragsholm kommune oplyst, at presset om sommeren fra badegæster og omdagsturister er stort, at der er behov for parkeringspladser både på "Næbbet" og ved "Loenhøj", hvorfra afstanden til "Næbbet" frem og tilbage er ca. 5 km.

Efter mødet har rigsantikvaren i en skrivelse af 9/3 1973 blandt andet oplyst, at der på "Næbbet" ingen foridsminder findes, som er beskyttet efter naturfredningslovens § 53. På den yderste spids af "Næbbet" er konstateret kulturlag og bopladser fra ældre og yngre stenalder. Det holder videre i skrivelsen:

"Næbbet er inidertid endnu uberørt af nyere tidens indgreb og er således et af de få arealer i området hvor den særlige overdrev- og græsningsskarakter er bevaret. Det er derfor ikke mindst udfra et kulturhistorisk synspunkt betydningsfuldt, at der ikke på Næbbet finder sådanne aktiviteter sted, der dels bidrager til yderligere at forstyrre den historiske atmosfære, der endnu hviler over den yderste grasklædte spids af Ordrup Næs, dels virker skæmmende på landskabet i det hele taget.

Rigsantikvarens fortidsmindeforvaltning må derfor ud fra såvel arkæologiske som kulturhistoriske og rent landskabsæstetiske aspekter fraråde, at der anlægges en parkeringsplads på Næbbet."

Nævnet har den 8/5 1973 besøgt området sammen med de i mødet d. 9/2 1973 deltagende.

Herfra bemærkes at Næsset, der er et par km. langt fra den omtalte "Loenhøj" og et par hundrede meter bredt, er udstykket og bebygget med sommerhuse på begge sider af den private fællesvej, fra hvilken der ingen nævneværdig udsigt er til de iverigt noget smukke kyststrækninger, nord og syd for Næsset. Selve "Næbbet" er ca. 16½ ha. stort og stærkt kuperet. Området henligger i naturgræs og afgræsses af ejeren med får og ungkreaturer. Stranden omkring "Næbbet" er ret stenet og lidt egnet til ophold og badning. Derimod er stranden øst efter fra grænsen mellem "Næbbet" og Næsset på dets sydside af høj kvalitet og uden adgangsmuligheder for alenheten fra den private fællesvej hvortil den iverigt i henhold til fredningsdeklarationen fra 1943 har færdselsret til fods.

Da ejeren har nedsat sig parkeringspladsen, må dens etablering, bortset fra fredningsmyndighedernes tilladelse forudsætte, at kommunen har hjemmel til et expropriativt indgreb overfor ejeren.

Nævnet kan helt tilslutte sig, at hensynet til de af kommunen fremhævede grupper af naboer, der tilstræber den lettest mulige adgang til naturskønne områder og badestrande af høj kvalitet. Nævnet må dog anse en parkeringsplads på "Næbbet" for et indgreb, der, da den som følge af terrænets åbne og kuperede karakter vil være synlig fra de fleste punkter på "Næbbet", vil virke stærkt skæmmende i dets stærke præge af uberørthed.

Det er derfor nævnets opfattelse, at kun noget tungtvøgende hensyn kan medføre, at sådanne ganske særlige forhold som er foreskrevet

i naturfredningslovens § 46, stk. 6 som betingelse for at gøre undtagelse fra forbuddet i §'s stk. 1 mod de der omhandlede foranstaltninger i strandbeskyttelseszonen kan antages at foreligge.

Et af nævnets medlemmer har herefter fundet, at der i hensynet til befolkningens friluftsliv i området er så vægtige grunde for at tillade en parkeringsplads på "Næbbet", at han finder, at der bør meddeles en sådan tilladelse, hvorfor han har stemt herfor.

2 af nævnets medlemmer finder det, efter at nævnet har besluttet at gennemføre den af fredningsplanudvalget rejste fredningssag, hvorved der skaffes parkeringsplads ved Næssets rol et par km. fra "Næbbet" og åbnes offentlig heden adgang til en strandbred af høj kvalitet, betænkkeligt at ansøge af kommunen fremhævede hensyn for så vægtige og underbyggede, at der i hvert fald indtil erfaringer foreligger om denne parkeringsplads' virkning, er hjemmel til at gøre undtagelse i medfør af naturfredningslovens § 46, stk. 6 eller fornødent grundlag for at fravige den i henhold til fredningsdeklarationen af 1943 etablerede status-quo tilstand til anlæg af den omhandlede parkeringsplads og har derfor stemt for at meddele afslag på det ansøgte. Nævnet har således vedtaget ikke for tiden at imødekomme det ansøgte.

Opmærksomheden henledes på, at nævnets afgørelse kan indbringes for overfredningsnævnet, Nyropsgade 22, 1602 København V. inden 4 uger fra denne skrivelses modtagelse.

Bjarne Jensen

/ Arne Lyngeesen

Dragsholm kommune

4540 Fårevejle.